

1995

2

**POMAGAMY
SOBIE
W PRACY**

**OPOLSKI KWARTALNIK
INFORMACYJNO-METODYCZNY**

**Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki
w Opolu**

POMAGAMY SOBIE W PRACY

Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Rocznik XL

Nr 2

Opole 1995

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska

Alicja Bujak

Joanna Czarkowska - Pasierbińska

Hanna Jamry

Violetta Łabędzka

Piotr Polus

Anna Śliwińska

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki

45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 19

Tel. red. 53-64-74

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu

Nakład 210 egz.

Spis treści

Piotr Polus - Kronika działalności bibliotek województwa opolskiego (lipiec - grudzień 1994 r.).....	5
Mirostawa Koćwin - Ratowanie i ochrona zbiorów	11
Elżbieta Skrzypczyńska - Kontrola zbiorów bibliotecznych metodą katalogu topograficznego	15
Alicja Bujak - Księgozbiory obcojęzyczne - temat na czasie	19
Aleksandra Paniewska - Mity Greków i Rzymian. Minikonkurs dla dzieci i młodzieży	24
Regina Kapałka - Anna Kamińska (zestawienie bibliograficzne)	29
Hanna Jamry - Nowości o Śląsku Opolskim	38
Anna Śliwińska - Kalendarz rocznic i obchodów (II kwartał 1995 r.)	42
Denominacja winwentarzach bibliotecznych	46
Nagroda im. Haliny Gąszczyńskiej	47

WKŁADKA

Zabawy wielkanocne - oprac. Małgorzata Bartoszevska

KRONIKA

(lipiec - grudzień 1994 r.)

Podstawowe dane liczbowe

W 1994 roku w bibliotekach publicznych woj. opolskiego zarejestrowano 183 270 czytelników (w 1993 r. - 181 478), którzy wypożyczyli na zewnątrz 3 568 288 książek (w 1993 r. - 3 550 881).

Księgozbiory naszych bibliotek publicznych powiększyły się o 101 052 wol., w tym z zakupu o 75 230 wol. Zakup książek na 100 mieszkańców wyniósł 7,3 wol., (w 1993 r. - 7,8 wol.).

W 1994 r. działały 334 biblioteki, w tym na wsi 243. W minionym roku po raz pierwszy od 1990 r. nie zlikwidowano żadnej placówki bibliotecznej. Zlikwidowano natomiast 33 punkty biblioteczne. Działa ich obecnie tylko 52.

Jubileusz pracowników bibliotek

GBP w Branicach

Janina Zapotoczna - 35 lat

MBP w Brzegu

Danuta Klin - 20 lat, Elżbieta Korabowicz - 20 lat, Helena Pindych - 20 lat

MBP w Kędzierzynie - Koźlu

Janina Nowakowska - 30 lat

MiGBP w Kluczborku

Ewa Biardzka-Butelo - 30 lat

GBP w Lubszy

Anna Sitak - 35 lat, Maria Czarna - 25 lat

MiGBP w Nysie

Dorota Kozdraś - 20 lat

WBP w Opolu

Elżbieta Kiziak - 20 lat, Halina Stachnik - 20 lat, Danuta Kobiałko - 25 lat,

Maria Schemaida - 30 lat, Ludwik Torka - 30 lat, Jarosław Szurpicki -

30 lat, Teresa Sobota - 30 lat, Henryk Sznajder - 35 lat

GBP w Olszance

Leokadia Zygarlicka - 20 lat

GBP w Pokoju

Anna Koralewska-Poks - 25 lat

Emeryci i renciści

MiGBP w Grodkowie - **Maria Klonowska**

MBP w Kędzierzynie - Koźlu - **Krystyna Robota**

MiGBP w Lewinie Brzeskim - **Elżbieta Kaniora**

MiGBP w Namysłowie - **Anna Król**

WBP w Opolu - **Hanna Paroli, Małgorzata Konik**

Jubileusz biblioteki

W II połowie 1994 roku jubileusz 30-lecia działalności obchodziła Filia w Michałowie (gm. Olszanka).

Nagroda dla dyrektora

Dyrektor WBP w Opolu mgr Tadeusz Chrobak został uhonorowany 24 września nagrodą wojewody opolskiego, przyznawaną animatorom kultury województwa opolskiego.

Wojewoda wśród bibliotekarzy

12 października odbyło się spotkanie wojewody opolskiego Ryszarda

Zembaczyńskiego z dyrektorami i kierownikami bibliotek publicznych województwa opolskiego.

W nowym lokalu

W listopadzie MiGBP w Otmuchowie zmieniła siedzibę, przeprowadzając się z Rynku do pobliskiego zamku. Otrzymany lokal jest mniejszy od poprzednio zajmowanego. Dojście do biblioteki utrudniają wysokie schody, co jest szczególnie uciążliwe dla osób starszych.

Współpraca WBP z Państwową Biblioteką Naukową w Bańskiej

Bystrzycy

Od 1 do 10 listopada WBP w Opolu gościła przedstawiciele Państwowej Biblioteki Naukowej z Bańskiej Bystrzycy (Republika Słowacji). Czteroosobowej delegacji przewodniczyła dyrektor biblioteki Olga Kaliska. Wizyta bibliotekarzy ze Słowacji stała się okazją do odnowienia współpracy. Kolejną umowę o współpracy obu książnic podpisano na lata 1995 - 1996. Przewiduje ona m.in. wymianę wydawnictw oraz organizację 2-3 dniowego seminarium bibliotekarskiego z udziałem pracowników obu bibliotek.

Spotkania autorskie

Od czerwca do grudnia 1994 roku WBP w Opolu była organizatorem 30 spotkań autorskich.

Hanna Krall (24 - 26 X), odbyła spotkania w bibliotekach: MBP Kędzierzyn-Koźle, MBP Opole, MiGBP Nysa, MiGBP Zdzeszowice.

Wanda Chotomska (27 - 28 X), odbyła spotkania w bibliotekach: MiGBP Głucholazy, MiGBP Kluczbork, MiGBP Otmuchów, MiGBP Wołczyn, GBP Lipki, GBP Pakosławice, Filia Rogów Opolski (MiGBP Krapkowice).

Joanna Papuzińska (23 - 24 X), odbyła spotkania w bibliotekach: GBP Dąbrowa Niemodlińska, MiGBP Krapkowice, GBP Komprachcice, GBP Pokój

GBP Popielów.

Karolina Kusek (14 XI, 7-9 XII), odbyła spotkania w bibliotekach: GBP Dabrowa Niemodlińska, MBP Brzeg, GBP Komprachcice, MiGBP Krapkowie, GBP Łambinowice, GBP Łubniany, GBP Olszanka, MBP Opole, GBP Popielów, GBP Tułowice i GBP Zębowice.

Szereg spotkań autorskich w II półroczu 1994 roku odbyli przedstawiciele opolskiego środowiska literackiego w bibliotekach Opola i Gogolina.

Z czytelnikami tych bibliotek spotkali się m.in. T. Soroczyński, J. Wójcik, J. Goczół, K. Szafarczyk, J. Wyczółkowska i J. Podsiadło.

Sesje organizowane przez WBP w Opolu

- 16 września WBP w Opolu zorganizowała sesję popularnonaukową pn. *Piśmiennictwo i grafika chrześcijańska na Śląsku od XV do XVIII wieku*. Referaty na sesji wygłosili: bp Jan Kopiec, ks. Andrzej Hanich, Janusz T. Maciuszko, Jan Malicki i Krystyna Wińska. Sesji towarzyszyła wystawa oraz okolicznościowe wydawnictwo.

- 25 - 26 listopada w Kamieniu Śląskim odbyła się sesja *"Księgozbiory obcojęzyczne. Działalność bibliotek publicznych na rzecz mniejszości narodowych"*. Sesja miała zasięg ogólnopolski. referaty wygłosili prof. Radosław Cybulski, prof. Janina Papuzińska, prof. Zbigniew Żmigrodzki oraz dr Henryk Hollender. Komunikaty dotyczące księgozbiorów obcojęzycznych oraz ich wykorzystania przez mniejszości narodowe wygłosili przedstawiciele sześciu bibliotek wojewódzkich. Materiały z sesji WBP w Opolu planuje wydać drukiem.

- 14 grudnia odbyła się na Uniwersytecie Opolskim sesja naukowa *"Sztuka pisarska Rafała Urbana"* oraz biesiada literacka *"Rafał Urban jakiego znamy"*. WBP w Opolu była współorganizatorem tej sesji.

Konkursy czytelnicze

W II połowie 1994 roku w bibliotekach publicznych województwa opolskiego

odbyło się szereg atrakcyjnych konkursów. Do najciekawszych należały:

1. W październiku MiGBP w Baborowie ogłosiła konkurs pn. *"Pisać każdy może"*, którego podsumowanie odbędzie się w kwietniu 1995 r.
2. Od 15 września do 20 października trwał zorganizowany przez GBP w Łubnianach konkurs *"Ze Śląskiem na ty. Gwara - Obrzędy - Obyczaje"*. W trakcie podsumowania dla uczestników konkursu wystąpił gawędziarz i rzeźbiarz ludowy Norbert Kleman.
3. MBP w Kędzierzynie-Koźlu zorganizowała II edycję konkursu *"Krajobrazy słowa"*. Na konkurs nadesłano 319 utworów. Podobnie jak podczas poprzedniej edycji konkursu nagrodzone prace zostaną wydane drukiem.
4. GBP w Olszance była organizatorem *konkursu plastycznego na mapkę i godło Gminy*.
5. MiGBP w Niemodlinie wspólnie z 53 Drużyną Harcerską "Galimatias" zorganizowała *konkurs recytatorski poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego*.
6. MiGBP w Paczkowie była organizatorem *"Turnieju wiedzy o Paczkowie"*. Turniej miał charakter regionalny i brały w nim udział dzieci ze szkół podstawowych i średnich.

Ciekawe inicjatywy bibliotek publicznych

- MBP w Kędzierzynie-Koźlu organizuje raz w miesiącu cykliczne spotkania pn. *"Baju - baju będziesz w raju"*. Imprezy te poprzedza audycja radiowa i konkurs literacki organizowany wspólnie przez MBP i lokalne "Radio Park". Bajki opowiada Anna Waś - autorka radiowych audycji dla dzieci.
- 9 grudnia MiGBP w Niemodlinie zorganizowała dla młodzieży wieczór muzyczny pod hasłem *"Rodzina w poezji i muzyce"*.
- GBP w Chrzastowicach urządziła izbę regionalną z dawnymi sprzętami i wystrojem. W trakcie otwarcia izby odbyła się degustacja domowego chleba masła i innych potraw. W tej samej bibliotece w miesiącach letnich zorganizowano półkolonie pn. *"Wakacje z książką"*.

W grudniu kilka bibliotek było organizatorami spotkań ze św. Mikołajem dla dzieci oraz wieczorów wigilijnych dla osób starszych i samotnych.

Mirosława Koćwin

Dział Zbiorów Specjalnych

i Zabytkowych

RATOWANIE I OCHRONA ZBIORÓW

W ostatnich miesiącach obserwuje się wzrastające zainteresowanie ochroną i zabezpieczeniem zbiorów bibliotecznych przed zniszczeniem. We wrześniu ubiegłego roku, w Warszawie, Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy zorganizowało kilkudniowy kurs poświęcon temu problemowi. Zajęcia miały na celu zapoznanie słuchaczy z metodami i środkami chroniącymi zbiory przed zniszczeniem, nauczenie sposobów naprawy książek uszkodzonych. Plan zajęć, zresztą bardzo napięty, zakładał zwiedzanie intrologatorni specjalistycznej, w której odbywały się zajęcia praktyczne. Zapoznano tu bibliotekarzy z niektórymi sposobami naprawiania uszkodzonego papieru: klejenie na styk, wzmacnianie bibułą japońską, montaż wypadającej składki, wzmacnianie bloku książki przez szycie i klejenie, obwolutowanie książek.

Po tych stresujących zajęciach praktycznych, bo zakończonych egzaminem, odbyły się wykłady i pokazy. W trakcie wykładów przedstawiono zagrożenie zbiorów ze strony mikroorganizmów i owadów, ukazano problemy konserwacji zbiorów w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego, wskazano sposoby ratowania książek w nagłych wypadkach.

Niezwykle interesujące było zwiedzanie Centralnego Laboratorium Konserwacji Archiwaliów w Archiwum Głównym Akt Dawnych, gdzie konserwatorzy przedstawili działanie komory próżniowej, konserwację pieczęci woskowych, a także uszkodzonych map i grafik.

W pewnym sensie, kontynuacją omówionego kursu była konferencja "Ratowanie i ochrona zbiorów" zorganizowana w styczniu b.r. przez Bibliotekę Narodową. To dwudniowe spotkanie poprzedziła, rozesłana wcześniej do 260 bibliotek, ankieta dotycząca ich działalności w zakresie ochrony i konserwacji zbiorów. Z analizy ankiet wynika, że sytuacja bibliotek pod względem stanu technicznego budynków, systemu antywłamaniowego, systemu klimatyzacyjnego, nie jest zbyt optymistyczna. Ponadto brakuje w Polsce konserwatorów papieru i skóry, a istniejące 16 pracowni konserwatorskich nie jest w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb bibliotek w zakresie, ratowania chociażby tych najcenniejszych zbiorów. Trochę lepiej przedstawia się sytuacja pracowni introligatorskich i mikrofilmowych. Rozwiązaniem problemu byłoby powstanie wyspecjalizowanych pracowni, z odpowiednią pod względem fachowości i liczebności kadrą, ale na to potrzebne są pieniądze. Czy bibliotekarze mogą się ich spodziewać?

W trakcie konferencji referaty wygłosili: prof. dr hab. Bronisław Zyska "Ocena trwałości papierów drukowanych w okresie 1850-1900, 1901-1939, 1950-1993", "Papier trwały - oczekiwania środowiska bibliotekarzy i archiwistów", "Metody masowego odkwaszania papieru", prof. dr hab. Alicja Strzelczyk "Charakterystyka zniszczeń zbiorów bibliotecznych wywołanych przez drobnoustroje", "Projekty ekologicznych metod masowych denzynyfikacji materiałów bibliotecznych", dr Józef Dąbrowski, mgr inż. Henryk Gonera "Trwałe wytwory papierowe", mgr inż. Zbigniew Klawender "Mikrofilmy jako formy zastępcze udostępniania zbiorów", mgr inż. Władysław Sobucki, mgr Maria Woźniak "Ochrona zbiorów w Bibliotece Narodowej".

Cała konferencja przebiegała wokół spraw związanych z trwałym pa-

pierem drukowanym. Wiadomo, że papier powinien spełniać określone warunki, by mógł być trwały: najlepszym półproduktem jest bielona celuloza bez udziału zdrewniałych włókien w postaci ścieru drzewnego, optymalne PH dla wyciągu wodnego papieru wynosi 7,5 - 9,0 a węglan wapnia to najlepszy wypełniacz. W przeciwnym razie postępująca samodestrukcja zbiorów bibliotecznych i dokumentów archiwalnych obejmie także druki wydawane obecnie. Warto tu wspomnieć, że problem trwałości papieru pozostaje w kręgu zainteresowań chemików, papierników i bibliotekarzy od ponad 200 lat. Należałoby podjąć szeroko zakrojone badania naukowe i organizacyjne dla ratowania dorobku kulturowego spisanego na papierze. Co ciekawe, to nie księgom rękopiśmiennym i inkunabułom grozi rozkruszenie, ale książkom i czasopismom wydanym po 1800 roku. W związku z powyższym powinno się masowo odkwaszać papier w drukach pochodzących z XIX wieku, a obecnie wydawać książki na trwałym papierze, by zapobiec odkwaszaniu współcześnie wydawanych druków.

Zastanawiające jest, że papiery drukowe mają znacznie niższą trwałość w porównaniu z wcześniej wytwarzanym papierem czerpanym ręcznie. Wynika to z zastąpienia surowców szmacianych - głównie lnianych - surowcem drzewnym oraz z zastosowania zaklejania w masie klejem żywicowym, wytrącanym na włóknach za pomocą siarczanu glinu.

We współczesnym papiernictwie formuje się papier w środowisku kwaśnym, co uniemożliwia stosowanie węglanu wapnia jako wypełniacza. Z kolei wiadomo, że węglan wapnia stanowi skuteczny środek chroniący papier przed zakwaszeniem. Nasuwa się więc pytanie - dlaczego zakleja się papier w środowisku kwaśnym? Wynika to z technologii zaklejania papieru w masie klejem kałafoniowym, który skutecznie i tanio zakleja papier, ale tylko w środowisku kwaśnym. Na tak zaklejonym papierze

można pisać i drukować bez obawy. Pociuszające jest, że ostatnio wzrasta rola technologii zaklejania papieru w masie w środowisku obojętnym. W Polsce prace w zakresie nowej technologii podejmowane są w Instytucie Celulozowo-Papierniczym w Łodzi. Przebiegają one dwutorowo. Z jednej strony chodzi o opanowanie technologii i uruchomienie maszynowej produkcji papieru trwałego, z drugiej zaś strony opanowanie technologii i podjęcie wyrobu papieru ręcznie czerpanego do celów konserwatorskich. Mogłoby to znacznie pomóc konserwatorom przy ratowaniu cennych zabytków kultury. Papier użyty do konserwacji musi być odporny na starzenie. Jest to podstawową cechą papierów, które oprócz tego, że same mają przetrwać wieki, to jeszcze powinny przedłużać żywotność innych dzieł.

Miejmy nadzieję, że zorganizowane ostatnio spotkania bibliotekarzy z fachowcami w dziedzinie papiernictwa, konserwacji zbiorów i profilaktyki w zakresie zabezpieczania zbiorów przed działalnością mikroorganizmów i owadów, nie zakończą się tylko na referatach przedstawionych bardzo ciekawie, ale napisanych niestety na nietrwałym, kwaśnym papierze.

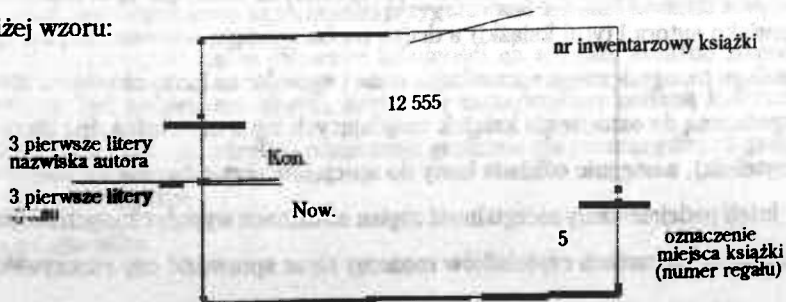
KONTROLA ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH METODĄ KATALOGU TOPOGRAFICZNEGO

Jednym ze sposobów przeprowadzenia kontroli zbiorów jest zastosowanie tzw. **katalogu topograficznego**. Jest to typ katalogu służbowego uszeregowany wg numerów inwentarzowych publikacji i miejsc przechowywania materiałów bibliotecznych.

Katalog topograficzny, ułatwiając przeprowadzenie kontroli zbiorów, pozwala szybko wykryć i zlikwidować wszystkie pomyłki i błędy istniejące w zbiorach i dokumentacji bibliotecznej (np.: podwójne lub nieprawidłowe numery inwentarzowe książek; ustala dokładnie miejsce, gdzie obecnie znajduje się dana książka; umożliwia natychmiastowe odszukanie książek już wykreślonych, ale znajdujących się jeszcze na półkach czy u czytelników itd.).

Katalog topograficzny sporządzamy przed przystąpieniem do kontroli zbiorów. Kartki do katalogu topograficznego wykonujemy wykorzystując niezapisane odwrocie wycofanych kart katalogowych, Kartkowego Katalogu Nowości itp.

Przygotowane karty katalogowe przecinamy na połowę. Wpisujemy na nie dane z ksiąg inwentarzowych zbiorów (uwaga: omijamy ubytki) wg podanego niżej wzoru:

Po spisaniu z książek inwentarzowych całości zbiorów bibliotecznych na przygotowane karty otrzymujemy numeryczny układ katalogu.

Wykonane w powyższy sposób karty umieszczamy w rzędach (wg numerów inwentarzowych) w specjalnie przygotowanych pudełkach z przegródkami. Można wykorzystać do tego celu nawet pudełka tekturowe odpowiednio przedzielając je wykonanymi z tektury przegródkami.

Sporządzamy również rozdzielacze z numerami w obrębie np. co 500 pozycji. Ułatwi nam to szybkie odszukanie odpowiedniego numeru inwentarzowego. Przed przystąpieniem do przeprowadzenia kontroli zbiorów należy jeszcze ponumerować kolejno wszystkie regały numerami od 1 do ..., przypinając do nich karteczki z właściwymi numerami.

Teraz możemy przystąpić do właściwej pracy z katalogiem topograficznym. Rozpoczynamy od książek znajdujących się na półkach:

- jedna osoba stojąc przy regale informuje o numerze regału i wyciągając kolejno książki podaje numer inwentarzowy, nazwisko autora i tytuł książki; druga osoba (lub kilka osób) wyciąga z katalogu topograficznego odpowiednią kartę i sprawdza zgodność danych nanosząc ołówkiem na kartę nr regału i odkładając ją do wcześniej przygotowanego pudełka (gdzie będziemy składać tylko karty książek znajdujących się na półkach). Jeżeli dane nie zgadzają się należy natychmiast znaleźć i usunąć błąd.

W następnej kolejności sprawdzamy książki wypożyczone przez czytelników. Dokonujemy tego na podstawie kart książek wypożyczonych:

- 1 osoba podaje z kart książek wypożyczonych dane (nr inwentarzowy, nazwisko autora i tytuł książki) a druga osoba wyciąga odpowiednią kartę z katalogu topograficznego sprawdzając dane i wpisując na kartę ołówkiem literę uzgodnioną do oznaczenia książek znajdujących się u czytelnika np.: literę C (czytelnik), następnie odkłada karty do specjalnie przygotowanego pudełka.

Jeżeli podejrzewamy niezgodność zapisu na kartach wypożyczonych książek z zapisem na kartach czytelników możemy teraz sprawdzić czy rzeczywiście

dana książka figuruje na odpowiedniej karcie czytelnika (często zdarza się, że bibliotekarz zapomina odpisać na karcie czytelnika książkę, którą on już dawno oddał i w ten sposób ta sama książka może być zapisana jako nieoddana u kilku czytelników). Jedna osoba odczytuje numery inwentarzowe książek wypożyczonych z karty czytelnika, a druga z odłożonych kart katalogu topograficznego wyciąga odpowiednią kartę i zaznacza dodatkowo obok litery C - umówiony znak, np. literę Z (zgodność). Karty katalogu topograficznego, które obok litery C nie będą miały znaku zgodności (litery Z) świadczą o nieprawidłowych zapisach książek wypożyczonych i wymagają wyjaśnienia.

W podobny sposób postępujemy z książkami znajdującymi się w punktach bibliotecznych:

- jedna osoba dyktuje z wykazu książek wypożyczonych do punktu bibliotecznego dane książki, a druga wyciąga odpowiednie karty z katalogu topograficznego, oznaczając ołówkiem miejsce książki, np.: Pb (punkt biblioteczny) i odkładając karty do odrębnego pudełka.

Tak samo traktujemy książki znajdujące się w oprawie u intrologatora (oznaczając ołówkiem na karcie, np.: I - intrologator).

Kartki katalogu topograficznego, które pozostały w pudełkach - to książki brakujące!

Teraz przystępujemy do ułożenia numerycznie kart katalogu topograficznego w poszczególnych grupach, tj.: na półce, u czytelnika, w punktach bibliotecznych, u intrologatora, braki.

Po ułożeniu kart przystępujemy do nanoszenia numerów inwentarzowych wg poszczególnych grup na wcześniej przygotowane arkusze kontroli zbiorów.

Należy pamiętać, że w pierwszej kolejności na arkusze kontroli zbiorów powinny być naniesione ubytki, następnie zachowujemy podaną kolejność nanoszenia: (stosując odrębne oznaczenia graficzne dla poszczególnych grup):

- książki na półce
- u czytelnika

- w punktach bibliotecznych

- u intrologatora

Dalej postępujemy tak jak przy innych sposobach przeprowadzania kontroli zbiorów.

Po naniesieniu danych, karty katalogu topograficznego z poszczególnych grup układamy wg numerów inwentarzowych w jeden ciąg katalogowy. Katalog topograficzny przechowujemy w bibliotece, pamiętając o uzupełnianiu go na bieżąco o karty nowych książek wpływających do biblioteki oraz wycofując karty książek wykreślonych z różnych powodów z inwentarza zbiorów.

Taki sposób przeprowadzenia kontroli zbiorów pozwala na to, że następną inwentaryzację możemy wykonać innym sposobem, bez użycia katalogu topograficznego. Katalog ten możemy znowu wykorzystać przy którejś z kolejnych inwentaryzacji zbiorów.

KSIĘGOZBIORY OBCOJĘZYCZNE - TEMAT NA CZASIE

W wielu bibliotekach publicznych, obok książki w języku polskim, coraz szerzej funkcjonuje książka obcojęzyczna. Takie jest społeczne zapotrzebowanie środowisk, w których działają biblioteki. W bibliotekach publicznych woj. opolskiego, obok księgozbiorów w języku polskim, gromadzi się przede wszystkim książki w języku niemieckim. Takich bibliotek mamy na Opolszczyźnie trzydzieści jeden.

Ponieważ sprawami księgozbiorów obcojęzycznych zainteresowane jest coraz szersze grono bibliotekarzy - Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu zorganizowała w ubiegłym roku międzywojewódzką sesję popularnonaukową poświęconą temu zagadnieniu. Sesja miała miejsce 25 i 26 listopada, a jej temat brzmiał: "Księgozbiory obcojęzyczne. Działalność bibliotek publicznych na rzecz mniejszości narodowych". Głównymi założeniami programowymi sesji były trzy aspekty tego zagadnienia:

- doświadczenia bibliotek publicznych w Europie w zakresie gromadzenia i udostępniania zbiorów obcojęzycznych, w tym przeznaczonych na użytek mniejszości narodowych,
- osiągnięcia polskich bibliotek publicznych w pozyskiwaniu i udostępnianiu zbiorów obcojęzycznych,
- zainteresowanie ideą gromadzenia i udostępniania zbiorów obcojęzycznych tych bibliotek, które nie posiadają tej kategorii dokumentów.

Tematyka sesji adresowana była do dyrektorów i pracowników bibliotek wojewódzkich, bibliotekarzy bibliotek publicznych i innych sieci,

mniejszości etnicznych, przedstawiciele samorządów i pracowników naukowych.

W pierwszym dniu sesji uczestnicy wysłuchali czterech referatów i sześciu komunikatów.

Prof. dr hab. Zbigniew Żmigrodzki, pracownik Uniwersytetu Śląskiego, wygłosił referat pt. "Księgozbiory obcojęzyczne jako nowa kategoria w zaspokajaniu potrzeb użytkowników bibliotek publicznych". Pomyślną realizację gromadzenia i udostępniania zbiorów obcojęzycznych uzależnia od kilku warunków, a mianowicie:

- " - wyeliminowania ograniczeń cenzuralnych typu ideologicznego i politycznego w stosunku do literatury obcojęzycznej;
- przewyciężenia uprzedzeń do piśmiennictwa w językach obcych w świadomości społecznej;
- rozwoju nauczania języków obcych;
- sprawnego funkcjonowania łatwo dostępnego rynku prasy i książki zagranicznej;
- dysponowania przez biblioteki odpowiednimi środkami finansowymi, pozwalającymi na zakup książek i prenumeratę czasopism w językach obcych."

Prof. dr hab. Joanna Papuzińska z Uniwersytetu Warszawskiego omówiła znaczenie książki obcojęzycznej w procesie edukacji dzieci i młodzieży w Polsce i wybranych krajach Europy. W referacie zatytułowanym "Zbiory obcojęzyczne w bibliotekach dziecięcych i ich funkcje edukacyjne" - szczególną uwagę zwróciła na funkcje:

- "...które skierowane są niejako na zewnątrz i służą otwieraniu świadomości dziecka na istnienie innych narodów i kultur, przygotowanie go do życia we współczesnym, zintegrowanym świecie, gdzie rzeczą naturalną są liczne kontakty międzynarodowe, duża mobilność terytorialna człowieka,

a umiejętność kontaktowania się z innymi narodami staje się niezbędną tak w przyszłym życiu zawodowym jak i osobistym ..."

- "... wewnętrzne, wysuwające się na plan pierwszy w krajach wieloetnicznych, a służące przełamywaniu obcości wobec istniejących na terenie danego państwa mniejszości kulturowych czy narodowych [...] i przygotowanie dziecka do codziennego, harmonijnego współżycia z "innymi" i "obcymi" z pełnym poszanowaniem ich autonomii."

"Funkcję biblioteki publicznej w zaspokajaniu potrzeb mniejszości etnicznych" przedstawił prof. dr hab. Radosław Cybulski - pracownik Uniwersytetu Warszawskiego. Z referatu wynika, iż sieć bibliotek publicznych jest jak najbardziej predysponowana do tego, aby pokierować i skoordynować zaspokojenie potrzeb czytelniczych mniejszości narodowych w Polsce ponieważ:

- "... jest to sieć bibliotek uniwersalnych, której zadaniem jest pobudzanie, rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych w społeczeństwie, współdziałanie w upowszechnianiu wiedzy, oświaty i edukacji kulturalnej;
- struktura organizacyjna bibliotek publicznych nakłada się na podział administracyjny państwa;
- biblioteki wojewódzkie stanowią centralne ośrodki sieci, które mają warunki do koordynowania programu zaspokojenia potrzeb czytelniczych, w tym mniejszości narodowych, na terenie województwa."

O stanie badań nad funkcjonowaniem książki w grupach etnicznych w Polsce oraz potrzebach mniejszości narodowych w zakresie dostępu do słowa drukowanego w językach narodowych poinformował dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie - dr Henryk Hollender. Nasycenie księgozbiorów bibliotek publicznych w książkę obcojęzyczną jest różne. Jeszcze nie wszystkie mniejszości etniczne mogą korzystać z książek w swoim

języku narodowym w bibliotekach publicznych.

Najważniejsza konkluzja wypływająca z badań - to potwierdzenie potrzeby gromadzenia książek obcojęzycznych przez biblioteki publiczne dla mniejszości narodowych.

Uzupełnieniem referatów były komunikaty Wojewódzkich Bibliotek Publicznych z Białegostoku, Legnicy, Opola, Szczecina i Wałbrzycha. Komunikaty informowały o stanie księgozbiorów obcojęzycznych i stopniu ich wykorzystania w bibliotekach publicznych tych województw.

(Referaty i komunikaty wygłoszone na sesji ukażą się drukiem.)

W drugim dniu uczestnicy sesji odwiedzili trzy biblioteki na Opolszczyźnie gromadzące księgozbiory obcojęzyczne: MiGBP w Leśnicy oraz Oddział Zbiorów Obcojęzycznych i Bibliotekę Austriacką w Opolu.

Duże wrażenie na uczestnikach sesji wywarły zbiory specjalne i zabytkowe znajdujące się w zamku w Rogowie Opolskim.

Sesja popularnonaukowa zorganizowana była w Centrum Kultury i Nauki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w Kamieniu Śląskim, w odbudowanym i oddanym do użytku w sierpniu ub. roku - pałacu.

Organizacja sesji stała się możliwa dzięki pomocy Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

MITY GREKÓW I RZYMIAN

Minikonkurs dla dzieci i młodzieży

Zadania do minikonkursu sporządzone zostały na podstawie "Mitologii" Jana Parandowskiego. Można je wykorzystać podczas zajęć z uczniami szkół średnich lub uczniami starszych klas szkoły podstawowej. Jako pomoc w rozwiązywaniu zadań może służyć "Mitologia" J. Parandowskiego lub inne książki poruszające problematykę wierzeń starożytnych Greków i Rzymian.

Zadanie 1

Niektóre historie mitologiczne funkcjonują dzisiaj w mowie potocznej jako utarte wyrażenia. Mówimy np. o "pięcie Achillesa" mając na myśli czyjś słaby punkt. Twoim zadaniem jest uzupełnienie podanych wyrażen imieniem greckiego boga lub bogini, tak, by oddawały sens podany po myślniku. Za każdą poprawną odpowiedź otrzymujesz 1 punkt.

Miecz ..... - symbol groźb zatruwających każdą chwilę szczęścia

Puszka ..... - przyczyna wszelkich nieszczęść na ziemi

Koszula ..... - coś, co sprawia najgorsze cierpienia, męczarnie, od których nie ma ucieczki

Niś ..... - w przenośni: sposób wybrnięcia z zawłej sytuacji

Świnia poucza ..... - odpowiednik powiedzenia: jajko mądrzejsze od kury

Praca ..... - potocznie o pracy ciężkiej, pozbawionej sensu

Złote jabłko ..... - inaczej: jabłko niezgody

W objęciach ..... - czyli we śnie

Óko ..... - patrzenie czujne, podejrzliw

Zadanie 2

Mitologia rzymska ukształtowała się pod wpływem mitów greckich. Większość greckich bogów stała się wzorcem dla bóstw starożytnych Rzymian. Twoim zadaniem jest przypisanie wybranym bogom greckim ich rzymskich odpowiedników.

Atena - .....

Ares - .....

Zeus - .....

Eros - .....

Dionizos - .....

Afrodyta - .....

Nike - .....

Posejdon - .....

Hefajstos - .....

Hestia - .....

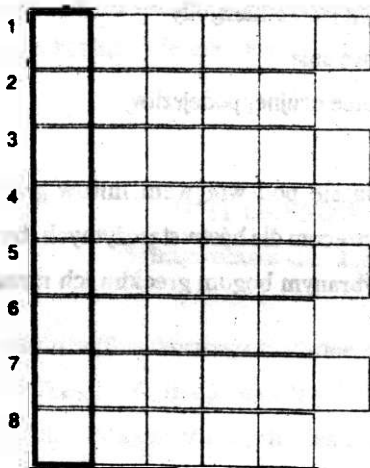
Każda odpowiedź właściwa to 1 punkt.

Zadanie 3

Dziwny potwór, który za panowania Kreona pojawił się w Tebach, nazywany był Sfinksem. Porywał ludzi i rzucał ich w przepaść, a miało to trwać dopóty, dopóki ktoś nie rozwiąże jego zagadki. Sens jej był taki:

"Co to za zwierzę, obdarzone głosem, które z rana chodzi na czworakach, w południe na dwóch nogach, a wieczorem na trzech?"

Zastanów się dobrze, bo za poprawną odpowiedź otrzymujesz aż 10 punktów. Jeśli nie potrafisz zgadnąć - rozwiąż krzyżówkę: jej hasłem jest odpowiedź na zagadkę Sfinksa.

1. Za obola przewoził dusze do świata umarłych
2. Bózek łagodnego wiatru
3. Ptak towarzyszący przyjsciu na świat Apollina
4. Siedziba greckich bogów
5. Rzymski Hefajstos
6. Główna bogini egipska, żona Ozyrysa
7. Piękna bogini porwana przez Zeusa (także nasz kontynent)
8. Władca, który panował w Tebach przed Edysem

Zadanie 4

Starożytni Grecy modlili się do tego bóstwa, które najłatwiej mogło zaopiekować się daną sprawą, gdyż należała ona do jego zakresu władzy. Twoje zadanie polega na odgadnięciu imienia boga greckiego, który był patronem:

- sprawiedliwości
- ogniska domowego
- mądrości
- urodzaju

- miłości
- wojny
- piękna
- złodziei
- szczęścia
- zwycięstwa

Za każdą prawidłową odpowiedź otrzymujesz 1 punkt.

Zadanie 5

Nie wszystkie zdania zamieszczone poniżej są prawdą. Twoim zadaniem jest określenie, czy dane zdanie jest prawdziwe czy fałszywe. Za prawidłowe rozróżnienie otrzymujesz 1 punkt.

1. Bogini Atena nie miała ani ojca ani matki - wyłoniła się z morskiej piany.
2. Mąż bogini Eos - Titynos jak wszyscy bogowie był wiecznie młody i piękny.
3. Odyseusz, po zakończeniu wojny trojańskiej, powrócił bez przeszkód i zwłoki do Itaki.
4. Posejdon był władcą morza i mieszkał w pałacu na jego dnie.
5. Zeus miał dwóch braci: Hadesa i Posejdona.
6. Temida była mścicielką zbrodni, prześladowała zwłaszcza tych, którzy dopuścili się pohańbienia grobów.
7. Zagadkę Sfinksa rozwiązał król Kreon.
8. Najświatniejszy bohater ateński - Tezeusz był obcego pochodzenia.
9. Przywódcą wyprawy Argonautów po złote runo był Ajon.
10. Hestia była boginią lasów.

Odpowiedzi

Zadanie 1

Damokles, Pandora, Dejanira, Ariadna, Minerwa, Syzyf, Eris, Morfeusza, Argus

Zadanie 2

Minerwa, Mars, Jupiter, Amor, Bachus, Wenus, Wiktoria, Neptun, Wulkan, Westa

Zadanie 3

Hasło: Człowiek

Odpowiedzi: 1. Charon, 2. Zefir, 3. Łabędź, 4. Olimp, 5. Wulkan, 6. Izyda, 7. Europa, 8. Kreon

Zadanie 4

Temida, Hestia, Atena, Demeter, Eros, Ares, Afrodyta, Hermes, Tyche (Fortuna), Nike

Zadanie 5

1. *Zdanie fałszywe.* Atena była córką Zeusa (wyskoczyła z jego głowy). Z morskiej piany urodziła się Afrodyta.
2. *Zdanie fałszywe.* Tironos był człowiekiem - nie bogiem i starzał się jak wszyscy ludzie. Eos wyprosiła u Zeusa tylko jego nieśmiertelność, zapomniała o wiecznej młodości.
3. *Zdanie fałszywe.* Odyseusz po zakończeniu wojny trojańskiej przez 10 lat tułał się po świecie.
4. *Zdanie prawdziwe.*
5. *Zdanie prawdziwe.*
6. *Zdanie fałszywe.* Temida była boginią sprawiedliwości, boginią zemsty była Nemezis.
7. *Zdanie fałszywe.* Zagadkę Sfinksa rozwiązał Edyp.
8. *Zdanie prawdziwe.*
9. *Zdanie fałszywe.* Przywódcą wyprawy Argonautów był nie Azjon, lecz jego syn Jazon.
10. *Zdanie fałszywe.* Hestia była boginią ogniska domowego, boginią lasów była Diana.

ANNA KAMIĘŃSKA

(zestawienie bibliograficzne)

Anna Kamińska poetka, eseistka, autorka książek dla dzieci, tłumaczka. Urodzona 12 IV 1920 roku w Krasnymstawie. Okres dzieciństwa spędziła w Lublinie, gdzie ukończyła gimnazjum. W 1937 roku rozpoczęła naukę w Liceum Pedagogicznym w Warszawie. Podczas okupacji rozpoczęła studia na konspiracyjnym Uniwersytecie Warszawskim. Okres wojny spędziła w Lublinie jednocześnie prowadząc tajne nauczanie we wsiach województwa lubelskiego. Po wojnie ukończyła studia w zakresie filologii klasycznej na Uniwersytecie Łódzkim.

Debiutowała w 1945 roku jako poetka w "Odrodzeniu" oraz w antologii "Wybór wierszy poetów lubelskich".

W okresie 1946-1956 pracowała w redakcji tygodnika "Wieś", a od 1953-1957 w redakcji "Nowej Kultury", natomiast w 1957 r. była członkiem zespołu redakcyjnego czasopisma "Nowiny Literackie i Wydawnicze".

W ostatnich latach życia wydała tomy poezji: "Wiersze jednej nocy" (1981), "Dwie Ciemności" (1984).

Zmarła w 1986 roku w Warszawie.

Miss [Name] [Title] [Institution] [Address] [City] [State] [Zip]

Twórczość poetycka

1. **Wychowanie.** Wiersze (1940-1948). - Warszawa: "Książka i Wiedza", 1949. - 72,[3] s
2. **O szczęściu.** 1949 - 1951. - Warszawa: "Czytelnik", 1952. - 78,[4] s.
3. **Bicie serca.** - Warszawa: "Czytelnik", 1954. - 67,[1] s.
4. **Pod chmurami.** - Warszawa: "Czytelnik", 1957. - 127,[1] s.
5. **Poezje wybrane.** - Warszawa: "Czytelnik", 1959. - 222,[2] s.
6. **W oku ptaka.** - Warszawa: Państw. Instytut Wydawniczy, 1960. - 70,[2] s.
7. **Źródła.** - Warszawa: Państw. Instytut Wydawniczy, 1962. - 124 s
8. **Rzeczy nietrwale.** - Warszawa: "Czytelnik", 1963. - 98,[6] s.
9. **Odwołanie mitu.** - Warszawa: Państw. Instytut Wydawniczy, 1967. - 97,[3] s.
10. **Biały rękopis.** - Warszawa: "Czytelnik", 1970. - 58,[6] s.
11. **Wygnanie.** - Warszawa: Państw. Instytut Wydawniczy, 1970. - 99,[1] s.
12. **Poezje wybrane.** - Warszawa: Lud. Spółdzielnia Wydawnicza, 1971. - 151,[4] s.
13. **Herody.** - Warszawa: Lud. Spółdzielnia Wydawnicza, 1972. - 94,[2] s.
14. **Poezje wybrane.** - Warszawa: "Czytelnik", 1973. - 359,[1] s.
15. **Drugie szczęście Hioba.** - Warszawa: Państw. Instytut Wydawniczy, 1974. - 165,[3] s.

16. **Rękopis znaleziony we śnie: wiersze z lat 1973 - 1975.** - Warszawa: "Czytelnik", 1978. - 127, [1] s.
17. **Milczenia.** - Kraków: Wydaw. Literackie, 1979. - 90,[2] s.
18. **Wiersze jednej nocy.** - Warszawa: Lud. Spółdzielnia Wydawnicza, 1981. - 167,[1] s.
19. **W pół słowa: wiersze z lat 1979-1980.** - Warszawa: "Czytelnik", 1983. - 161,[3] s.
20. **Dwie ciemności: wybór poezji.** - Poznań: Wydaw. Polskiej Prowincji Dominikanów "W Drodze", 1984. - 241,[3] s.
Wyd. 2 1989
21. **Milczenia i psalmy najmniejsze.** - Kraków: Wydaw. Literackie, 1988. - 176,[3] s.

Twórczość dla dzieci

1. **Słoneczny lizak.** - Warszawa: "Czytelnik", 1960. - [24] s.
2. **Zajęczy pałac.** - Warszawa: "Czytelnik", 1962. - 58,[2] s.
Wyd. 2 1980
3. **Pod jabłonią.** - Warszawa: Biuro Wydawn."Ruch", 1966. - [12] s.
4. **Samowarek mojego dziadka.** - Warszawa: "Nasza Księgarnia", 1967. - 202,[2] s.
Wyd. 2 1970; Wyd. 3 1983
5. **W Nieparyżu i gdzie indziej.** - Warszawa: "Nasza Księgarnia", 1967. - 262 s.
6. **Dębowa kołyska.** - Warszawa: Biuro Wydawn."Ruch", 1968. - 35,[1] s.
Wyd. 2 1971; Wyd. 3 1973

7. **Rozalka Olaboga.** - Warszawa: "Nasza Księgarnia", 1968. - 241,[3] s.
Wyd.2 1969; Wyd.3 1974; Wyd.4 1982
8. **Są takie wyspy.** - Warszawa: "Nasza Księgarnia", 1970. - 203,[1] s.
9. **W królestwie Plastelinii.** - Warszawa: Biuro Wydawn."Ruch", 1970
- 32,[4] s.
Wyd.2 1972; Wyd.3 1975
10. **Żołnierze i żołnierzyki.** - Warszawa: "Nasza Księgarnia", 1971. -
206,[6] s.
Wyd.2 1978
11. **Jaworowi ludzie.** - Warszawa: Biuro Wydawn."Ruch", 1973. -[12] s.
12. **Wielkie małe rzeczy.** - Warszawa: "Czytelnik", 1974. - 152,[4] s.
13. **Złote litery.** - Warszawa: Biuro Wydawn."Ruch", 1974. - 149,[3] s.
14. **Sześciopiętrowy dzień.** - Warszawa: Krajowa Agencja Wydawnicza,
1975. - 81,[3] s.
15. **Świat się ciągle zaczyna.** - Warszawa: "Czytelnik", 1975. - 172,[4]
16. **Marianna.** - Warszawa: "Czytelnik", 1980. - 333,[3] s.
17. **Dom w domu.** - Warszawa: "Nasza Księgarnia", 1982. - 134,[2] s.
18. **Ojciec nasz.** - Poznań: "W Drodze", 1983. - [48] s.
Wyd. 2 1986
19. **Książka nad książkami.** - Warszawa: "Nasza Księgarnia", 1985 -
362,[6] s.
Wyd.2 1988
20. **8 x [Osiem razy] radość czyli o ośmiu błogosławieństwach ka-
zania na Górze.** - Poznań: "W Drodze", 1985. - [48] s.
Wyd.2 1988

21. **Wszystko jest w psalmach.** - Poznań: "W Drodze", 1990. - [48] s.

Pozostała twórczość

1. **Czasy małego szczęścia.** - Łódź: Wydawn. Łódzkie, 1963. - 266,[6] s.
2. **Pragnąca literatura: problemy pisarstwa ludowego i nurtu ludowego poezji współczesnej.** - Warszawa: Lud. Spółdzielnia Wydawnicza, 1964. - 370,[5] s.
3. **Jeden z grzechów pięknych.** - Lublin: Wydawn. Lubelskie, 1967. - 273 s.
4. **Rozmowy z profesorem Daleczko.** - Łódź: Wydawn. Łódzkie, 1969. - 140,[2] s.
Wyd. 2 1975
5. **Od Czarnolasu: najpiękniejsze wiersze polskie.** - Warszawa: "Iskry", 1971. - 242,[2] s.
6. **Od Leśmiana: najpiękniejsze wiersze polskie.** - Warszawa: "Iskry", 1974. - 295,[1] s.
7. **Deszczowe lato.** - Warszawa: Państw. Instytut Wydawniczy, 1980. - 156,[4] s.
Wyd. 2 1985
8. **Twarze księgi.** - Warszawa: "Pax", 1981. - 173,[3] s.
Wyd. 2 1982; Wyd. 3 1990
9. **Notatnik: 1965 - 1972.** - Poznań: "W Drodze", 1982. - 316 s.
Wyd. 2 1988
10. **Na progu słowa.** - Poznań: "W Drodze", 1985. - 112,[4] s.
11. **Notatnik: 1973 - 1979.** - Poznań: "W Drodze", 1987. - 279,[1] s.

12. **Do źródeł:** psalmy i inne przekłady poetyckie. - Poznań: "W Drodze" 1988. - 167,[1] s.

O Annie Kamińskiej na łamach prasy

(w wyborze)

1. Baranowska M.: Marzycielka sprzeczności. *Twórczość* 1990 nr 1 s. 100
2. Biedrzycki K.: Słowa ledwie potrącone. *Tygodnik Powszechny* 1989 nr 33 s. 6
3. Bilska A.: Oswajanie ostateczności. *Nowe Książki* 1984 nr 1 s. 31 - 32
4. Braun A.: Nad grobem A. Kamińskiej. *Tygodnik Powszechny* 1986 nr 24 s. 5
5. Dolecki Z.: Po śmierci Anny Kamińskiej. *Kierunki* 1986 nr 23 s. 13
6. Dybel P.: Głos w ciemności. *Nowe Książki* 1979 nr 14 s. 74 - 75
7. Gnarowski A.: Poetycki testament. *Kierunki* 1989 nr 16 s. 10
8. Gołębiowski S.: Wiersze jednej nocy. *Tygodnik Kulturalny* 1981 nr 48 s. 4
9. Hałas M.: Dobrodziejstwo ciszy. *Życie Literackie* 1988 nr 51 s. 10
10. Jurkowski S.: Ponad nicością. *Życie Literackie* 1983 nr 32 s. 10
11. Jurkowski S.: Reszta jest cierpieniem. *Tygodnik Kulturalny* 1986 nr 26 s. 9
12. Krassowski M.: Liryka rzeczy ostatecznych. *Życie Literackie* 1980 nr 27 s. 15
13. Latawiec B.: Kosmos pod liściem rabarbaru. *Odra* 1984 nr 1 s. 98 - 99

14. Leszczyński G.: Miniatury poetyckie. *Nowe Książki* 1989 nr 6 s. 62
15. Maciąg W.: Ciało i duch. *Życie Literackie* 1981 nr 20 s. 8 - 9
16. Mocarska Z.: Jak dojrzały owoc w Winnicy Pańskiej. *Przegląd Katolicki* 1986 nr 24 s. 13
17. Nasiłowska A.: Milczenie prawdy. *Literatura* 1980 nr 23 s. 12
18. Natanson W.: Twórcze przekłady Kamińskiej. *Nowe Książki* 1989 nr 9 s. 40
19. Papuzińska J.: Rozalka Olaboga. *Nowe Książki* 1968 nr 16 s. 1094
20. Pasierb J.St.: Anna Prorokini. *Tygodnik Powszechny* 1987 nr 19 s. 6
21. Piękosz K.: Kto miłość przetłumaczył. *Literatura* 1983 nr 85 s. 55
22. Piękosz K.: Milczenie i prawdy najmniejsze. *Literatura* 1989 nr 4 s. 71
23. Rola L.: Deszczowe lato. *Nowe Książki* 1981 nr 5 s. 67 - 68
24. Skwarnicki M.: Zmarła Anna Kamińska. *Tygodnik Powszechny* 1986 nr 20 s. 2
25. Smolka I.: Łaska ciemności. *Twórczość* 1982 nr 2 s. 119 - 121
26. Sochoń J.: Przeboleć poezję. *Przegląd Katolicki* 1987 nr 20 s. 5
27. Szaruga L.: Słowa ku milczeniu. *Tygodnik Powszechny* 1986 nr 24 s. 1,5
28. Twardowski J.: Mądrość serca. *Przegląd Katolicki* 1986 nr 22 s. 3
29. Walc J.: Powrót do wierszy. *Polityka* 1972 nr 15 s. 6
30. Walc J.: Złota księżniczka. *Polityka* 1974 nr 22 s. 14

31. Wyka M.: Piszę, aby zrozumieć. *Nowe Książki* 1980 nr 8 s. 77
32. Zarębianka Z.: Imiona wieczności. *Przegląd Powszechny* 1990 nr 3 s. 417 - 434
33. Zaworska H.: Trzecie szczęście Hioba. *Twórczość* 1987 nr 1 s. 75 - 81
34. Zieliński M.: Próżna odwaga. *Nowe Książki* 1981 nr 19 s. 26 - 28
35. Żurkowski B.: Funkcje poetyckiego słowa. *Nowe Książki* 1972 nr 5 s. 18

Poezja smutna

1. Czytamy Annę Kamińską / wybór i oprac. Barbara Arsoba. - Szczecin: "Barbara", 1992. - 126,[2] s.
Zawiera m.in. wypowiedzi o A.Kamińskiej.
2. Zarębianka Z.: Poezja wymiaru sanctum: Kamińska, Jankowski, Twardowski. - Lublin: Wydawn. Towarzystwa Naukowego KUL, 1992. - 208 s.
3. Zarębianka Z.: Świadek słowa: rzecz o twórczości Anny Kamińskiej. - Kraków: Wydawn. M, 1993. - 231,[1] s.

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM

(wybór książek zakupionych przez WBP w Opolu do księgozbioru śląskiego)

Dmochowski Zygmunt: Potargane anioły / red. Harry Duda.

- Opole: "Wers", 1994. - 76 s.
(Publikacja nr 27)

Prezentowany wybór wierszy jest debiutem książkowym Zygmunta Dmochowskiego, opolskiego pisarza. Wcześniej publikował felietony i wiersze w "Zdroju Ciechocińskim", "Kalendarzu Opolskim". W Opolu przebywa od 1966 r., pracował w oświacie, a w 1988 roku przeszedł na emeryturę. Członek Oddziału Opolskiego Związku Literatów Polskich.

Górny Śląsk - na moście Europy / red.nauk. Marek S.Szczeptański. - Katowice: Ośrodek Badań Społeczno-Kulturowych Towarzystwa Zachęty Kultury, 1994. -143 s.

Tom zawiera zbiór referatów wygłoszonych na konferencji naukowej "Górny Śląsk - na moście Europy" w Katowicach 4 maja 1994 r. Konferencja stanowiła element większego przedsięwzięcia zatytułowanego "Europa pokoju". Tom składa się z dwóch części. Pierwsza - "Górny Śląsk w Europie - perspektywa długiego trwania" ukazuje historyczne miejsce regionu w Europie. Część druga - "Górny Śląsk w Europie - atuty i obciążenia" zawiera bilans czynników ułatwiających lub utrudniających integrację Śląska z Europą. Górny Śląsk w większości opracowań utożsamiany jest z woj.katowickim, jedynie część pierwsza, historyczna, dotyczy również Śląska Opolskiego.

Kaczorowski Włodzimierz:
Karol Ignacy Lorinser
(1796-1853) lekarz, radca
rejencyjny i sanitarny. -
Katowice: Śl.Akademia Me-
dyczna - Biblioteka Główna,
1994. - 96,[1]s. (Prace Centrum
Dokumentacji Dziejów Me-
dycyny i Farmacji Górnego
Śląska nr 2)

W przyszłym roku przypada dwusetna rocznica Karola Ignacego Lorinsera, lekarza, który trwale zapisał się w historii górnośląskiej. W 1825 r. przybył wraz z rodziną do Opola (ówczesnej stolicy rejencji) i został szefem służby zdrowia. Odnosił liczne zasługi w walce z epidemią cholery nawiedzającą ludność opolską, poświęcił wiele uwagi problemowi alkoholizmu. Przyczynił się w znacznym stopniu do wprowadzenia nowych metod zwalczania księgosuszu wśród bydła. Zasługi tego wybitnego lekarza i uczonego zostały zapomniane. Niniejsza praca wypełnia lukę w historiografii śląskiej.

**Kossakowska-Jarosz Krys-
tyna:** Polskie kalendarze
górnoszląskie: szkic mono-
graficzny. - Opole: Wydaw.
WSP, 1994. - 105,[2]s.; il.
tab. bibliogr.

Kalendarz był na Śląsku niezwykle popularną formą publikacji. Ze względu na różnorodność zawartości dostosowanej do zainteresowań czytelników stanowi ważne źródło do poznania historii kultury. J.I.Kraszewski tak scharakteryzował jego rolę: "Kalendarz po elementarzu jest z pewnością najdroższym podarkiem jaki ogółowi uczynić można. Kalendarz wciska się wszędzie, nieustannie bierze się go do ręki, czytać się go musi choćby w słotny dzień ziewania i nudy, a gdy się oczom naprzykrzy zawarta w nim wiadomość utkwii wreszcie i w umyśle i raz na sto pobudzi do dalszego kształcenia się." Autorka przedstawia wydawnictwa kalendarzowe na Górnym Śląsku za czasów pruskich, w okresie plebiscytu oraz po 1922 roku.

Kozaczewski Tadeusz: Wiejskie kościoły parafialne XIII wieku na Śląsku (miejscowości P-S). - Wrocław: Oficyna Wydaw. Politechniki Wrocławskiej, 1994. - 237 s. (Prace Naukowe Instytutu Historii Architektury, Sztuki i Techniki Politechniki Wrocławskiej 29, Ser.: Monografie 17) Tenże: ... (miejscowości S-Z) i na łąkach. - 209 s.

Tomy są kontynuacją pracy wydawanej od 1990 r. Ujęto w nich zabytki z miejscowości (litery P - Z). Trudno jest skompletować bibliografię małych miejscowości, wsi, przysiółków, dlatego każda książka, w której znajdują się informacje o nich, godna jest zapamiętania, szczególnie jeśli dotyczy czasów historycznych, zwłaszcza pierwszych wzmianek o poszukiwanym miejscu. W tomie zarejestrowano zabytki kościelne w wielu opolskich miejscowościach, m.in. w: Pakosławicach, Pisarzowicach, Pogorzeli, Prężynie, Przeczwowie, Raszowej, Rogowie Op., Rychnowie, Sławięcicach, Solcu, Wierbięcicach, Wilkowie, Żelaznej. W opisie każdego kościoła zawane są wzmianki źródłowe, fakty historyczne i literatura.

Lyszczyna Jacek: Poeta szczęśnej ziemi, ks. Norbert Bonczyk. Katowice: Ośrodek Badań Społeczno-Kulturowych Towarzystwa Zachęty Kultury, 1994. - 122 s.

Przypomnienie postaci wybitnego śląskiego kapłana i poety oraz przyjrzenie się bliżej jego twórczości literackiej, mało znanej i niedocenianej, było głównym zamiarem autora opracowania. Stulecie śmierci twórcy "Starego kościoła miechowskiego" oraz "Góry Chelmskiej" zainspirowało J.Lyszczynę do głębszego poznania tej ciekawej postaci. W księdze pamiątkowej Towarzystwa św. Alojzego znalazło się krótkie wspomnienie o ks. Bonczyk: " (...) ten założyciel był równocześnie jednym z najgodniejszych i najzasłużeńszych kapłanów górnośląskich, jednym z najgorętszych miłośników swego ludu, sławą krainy śląskiej, chlubą narodu polskiego, wzorem dla wszystkich rodaków."

Pogranicze jako problem kultury: materiały konferencji naukowej Opole 13-14.12.1993 r. / red.nauk. Teresa Smolińska; Uniwersytet Opolski. Instytut Filologii Polskiej. - Opole: "Kwant", 1994. - 181 s.

W międzynarodowej konferencji naukowej wzięli udział folklorysty, etnolodzy i kulturoznawcy reprezentujący ośrodki naukowe w kraju (Cieszyn, Lublin, Poznań, Warszawa, Wrocław, Opole) i za granicą (Bratysława, Brno, Nitra, Ostrawa). W części pierwszej zatytułowanej "Pogranicze etniczne i przenikanie kultur" zamieszczono referaty dotyczące kultury pogranicza, a więc archaizmów kulturowych, zwyczajów i obrzędów, folkloru słownego, cmentarzy. Część druga przedstawia procesy konfrontacji tożsamości i świadomości narodowej na terenach pogranicznych. Ostatnia część - antropologiczna - omawia granicę, graniczność, pogranicze w kulturze ludowej.

Rolnictwo i jego miejsce w rozwoju gospodarczym Opolszczyzny: możliwości i kierunki przekształceń. - Warszawa: Wydaw. SGGW, 1994. - 148 s.; map. tab.

Wyniki produkcji rolniczej stawiają Opolszczyznę w ścisłej czołówce krajowej. Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualna sytuacja rolnictwa na Śląsku Opolskim. Na jego podstawie czytelnik uzyska odpowiedź na szereg pytań związanych z gospodarką rolną w województwie jak: zasoby naturalne, przemiany rolnictwa w ostatnich latach, ludność na wsiach, sieć osadnicza Śląska Opolskiego, rolnicze spółdzielnie produkcyjne, państwowe gospodarstwa rolne, rolnictwo rodzinne, zagrożenia dla środowiska przyrodniczego, przemysł rolno-spożywczy.

Słownik gwary śląskiej /
red. Andrzej Czajkowski [i in.].
- Katowice: Wydaw. Columb,
1994. - 64,[1]s.; bibliogr.

Słownik jest popularnym zbiorem słów i wyrażeni
gwarowych Górnego Śląska, a szczególnie terenu Ka-
towic i Siemianowic Śląskich. Do słownika weszły wyrazy
używane obecnie w mowie potocznej i te starsze. W książce
zamieszczono tekst Jana Miodka: "Śląska ojczyzna pol-
szczyzna" oraz relację podróżnika polskiego Lucjana
Malinowskiego z podróży po "Szląsku" z 1869 roku.

**Turkiewicz-Suchanowska Karo-
lina: Wyprzedz leków. - Kraków:
Wydaw. Miniatura, 1994. -**
86 s.; il.

Karolina Turkiewicz-Suchanowska jest emerytowaną
nauczycielką języka polskiego z Namysłowa. W Namys-
łowskim Domu Kultury prowadzi zespół żywego słowa
"Puls". W ubiegłym roku otrzymała nagrodę dla animatorów
kultury. Wydała kilka tomików utworów: "Mój widnokrąg"
Opole 1988, "Poza swój lek" Opole 1989, "Ja tylko powta-
rzam" Kraków 1991, "Gdzie pała bzy" Kraków 1992, "Oczy
Nefretete" Opole 1994. Kolejny tomik poezji i krótkich form
prozatorskich wzbogacony jest reprodukcjami obrazów T. Skrodziej.

**Zielonka Zbigniew: Geografia
życia literackiego polskiego
kręgu kulturowego na Śląsku.
- Słupsk: [Wyz.Szk.Pedagogiczna],
1994. - 387s.; bibliogr. (nr 226)**

Zbigniew Zielonka, badacz literatury śląskiej, podjął się
opracowania, w formie słownika, obszernej geografii życia
literackiego i geografii urodzin pisarzy śląskich. Słownik
zbudowany jest z haseł miejscowości, w których przyszli na
świat ludzie literatury, które inspirowały pisarzy, miejsc
szczególnej komunikacji literackiej, działających w nich
instytucji i organizacji kulturotwórczych, prasy i in. Cezura
czasowa została zakreślona przez datę wybuchu II wojny
światowej. Geografia statystyczna: kilkaset miejscowości,
ponad 1600 nazwisk ludzi literatury łączy się z geografią
problemową. Pracę uzupełnia bogata bibliografia historii
literatury Śląska oraz indeks osobowy.

KALENDARZ ROCZNIC I OBCHODÓW
Przedstawiamy wybór rocznic, akcji i obchodów
na II kwartał 1995 roku

KWIECIEŃ

- /190/ **2 IV 1805** Ur. **Hans Christian Andersen**, pisarz duński, klasyk światowej literatury dla dzieci; (zm. 4 VII 1875)
- /60/ **2 IV 1935** Ur. **Marek Nowakowski**, pisarz
- /15/ **4 IV 1980** Zm. **Władysław Tatarkiewicz**, wybitny filozof, historyk sztuki; (ur. 3 IV 1886)
- /60/ **5 IV 1935** Zm. **Emil Młynarski**, dyrygent, kompozytor i pedagog; (ur. 18 VII 1870)

7 IV ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA

- /50/ **9 IV 1945** W Dobrzemiu Wielkim otwarto pierwszą po wyzwoleniu szkołę w powiecie opolskim
- /75/ **10 IV 1920** Ur. **Ryszard Hajduk**, opolski dziennikarz, publicysta, działacz społeczny; (zm. 25 XI 1982)
- /75/ **12 IV 1920** Ur. **Anna Kamińska**, poetka, tłumaczka, eseistka; (zm. 10 IV 1986)
- /80/ **16 IV 1915** Ur. **Tadeusz Kantor**, malarz, reżyser, teoretyk teatru, twórca Teatru "Cricot 2"; (zm. 8 XII 1990)

- /40/ **18 IV 1955** Zm. **Albert Einstein**, fizyk niemiecki; (ur. 14 III 1879)
- /50/ **20 IV 1945** Zm. **Wacław Sieroszewski**, powieściopisarz i nowelista, działacz polityczny i niepodległościowy; (ur. 21 VIII 1858)
- /85/ **20 IV 1910** Ur. **Jan Dobraczyński**, powieściopisarz, publicysta; (zm. 5 III 1994)

- /90/ **20 IV 1905** Ur. **Hanna Januszewska**, pisarka i tłumaczka; (zm. 18 VII 1980)

22 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZIEMI

- /90/ **27 IV 1905** Ur. **Julian Strykowski**, pisarz i eseista
- /80/ **27 IV 1915** Zm. **Aleksander Skriabin**, kompozytor i pianista rosyjski; (ur. 6 I 1872)

MAJ

- /95/ **1 V 1900** Ur. **Aleksander Wat**, poeta i prozaik; (zm. 29 VII 1967)
- /10/ **7 V 1985** Zm. **Adam Bahdaj**, pisarz; (ur. 2 I 1918)
- /155/ **7 V 1840** Ur. **Piotr Czajkowski**, wybitny kompozytor rosyjski; (zm. 6 XI 1893)

8 V MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ CZERWONEGO KRZYŻA

- /100/ **11 V 1895** Ur. **Jan Parandowski**, prozaik, eseista, wybitny znawca literatury antycznej; (zm. 26 IX 1978)
- /25/ **11 V 1970** Zm. **Władysław Anders**, generał; (ur. 11 VIII 1892)
- /60/ **12 V 1935** Zm. **Józef Piłsudski**, naczelnik państwa, od 1922 marszałek Polski; (ur. 5 XII 1867)

- /25/ 15 V 1970** Ukazał się pierwszy numer miesięcznika "Opole"
- /50/ 16 V 1945** Otwarto w Opolu pierwszą szkołę średnią - Gimnazjum i Liceum im. M. Kopernika
- /75/ 18 V 1920** Ur. *Karol Wojtyła*, od 1978 papież Jan Paweł II
- /85/ 18 V 1910** Zm. *Eliza Orzeszkowa*, pisarka, autorka wielu poczytnych powieści obyczajowych; (ur. 6 VI 1841)
- /30/ 19 V 1965** Zm. *Maria Dąbrowska*, wybitna pisarka polska; (ur. 6 X 1889)
- /25/ 19 V 1970** Zm. *Tadeusz Breza*, pisarz i dyplomata; (ur. 31 XII 1905)
- /40/ 19 V 1955** Zm. *Tadeusz Sygietyński*, kompozytor i dyrygent, twórca Zespołu "Mazowsze"; (ur. 24 IX 1896)
- /90/ 24 V 1905** Ur. *Michał Aleksandrowicz Szolochow*, powieściopisarz i publicysta rosyjski, laureat Nagrody Nobla w 1965 r.; (zm. 21 II 1984)
- /155/ 27 V 1840** Zm. *Niccolò Paganini*, skrzypek i kompozytor włoski; (ur. 27 X 1782)

CZERWIEC

- /80/ 1 VI 1915** Ur. *Jan Twardowski*, ksiądz, poeta, także autor poezji i prozy dla dzieci
- /120/ 3 VI 1875** Zm. *Georges Bizet*, francuski kompozytor; (ur. 25 X 1838)
- /120/ 6 VI 1875** Ur. *Tomasz Mann*, wybitny prozaik niemiecki, laureat Nagrody Nobla w 1929 r.; (zm. 12 VIII 1955)

- /80/ 10 VI 1915 Ur. **Saul Bellow**, powieściopisarz amerykański, laureat Nagrody Nobla w 1976 r.
- /40/ 19 VI 1955 Na Górze św. Anny odsłonięto Pomnik Czynu Powstańczego dłuta Xawerego Dunikowskiego
- /90/ 21 VI 1905 Ur. **Jean Paul Sartre**, powieściopisarz, dramaturg, eseista i filozof francuski; (zm. 15 V 1980)
- /65/ 26 VI 1930 Ur. **Sławomir Mrożek**, dramaturg, pisarz i publicysta
- /95/ 28 VI 1900 Ur. **Leon Kruczkowski**, powieściopisarz, dramaturg, publicysta, działacz społeczny i polityczny; (zm. 1 VIII 1962)
- /95/ 29 VI 1900 Ur. **Antoine de Saint Exupéry**, pisarz francuski, lotnik; (zginął 31 VIII 1944)
- /15/ 30 VI 1980 Zm. **Halina Snopkiewicz**, popularna pisarka, autorka książek dla młodzieży; (ur. 16 IV 1934)

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
= Opolu

W związku z denominacją złotego zgłaszane są zapytania ze strony bibliotek, czy należy dokonywać denominacji każdej pozycji w inwentarzu bibliotecznym, czy tylko końcowej kwoty określającej wartość całego księgozbioru?

Dla wyjaśnienia tych wątpliwości, Departament Upowszechniania Kultury MKiS zwrócił się do Ministerstwa Finansów, które zaproponowało dwa, następujące warianty rozwiązania tego problemu:

1/ Dla wartości pojedynczych pozycji woluminów bibliecznych nie przekraczających 100 zł w starej walucie (np. pozycje o wartości 10 zł, 30 zł, 50 zł, z lat ubiegłych) przyjąć generalną zasadę przeceny na nową walutę w wysokości "symbolicznego" 1 grosza; pozostałe zaś pozycje przeceniać według zasady, iż każde rozpoczęte 100 zł w starej walucie zadkręga się w górę do pełnych groszy w nowej walucie.
Różnice z dokonanej jak wyżej przeceny należy odnieść odpowiednio na konto umorzeń.

2/ W przypadku posiadania znacznych zapasów ilościowych woluminów bibliecznych istnieje możliwość dokonania denominacji wartości syntetycznych zarówno początkowych jak i umorzeń nie dokonując równoczesnych przeliczeń wartości inwentarzowych poszczególnych woluminów.

W takiej sytuacji uzgodnienie wartości zbiorów inwentarzowych z kontem syntetycznym dokonuje się według następującej zasady

- wartości woluminów wyrażone w starej walucie porównuje się z ich wartością syntetyczną przed denominacją tj. na dzień 31.12.1994 r.,

- te które przewyższają z wartością syntetyczną przychodów uzgadnia się w normalny sposób od 1.01.1995 r.

Eventualne likwidacje po dniu 1.01.1995 r. książek zakupionych do 31.12.1994 r. dokonuje się w książce inwentarzowej w starej walucie, natomiast z syntetyki "zdejmuje" się je według wartości zdenominowanej, przy czym wskazane będzie wówczas wyksięgowywać z ewidencji syntetycznej "symboliczny" 1 grosz w monecie wycofania ze zbiorów o starej wartości kilku woluminów o łącznej ich wartości stanowiących 100 zł.

Ministerstwo Kultury i Sztuki - Departament Upowszechniania Kultury zaleca bibliotekom publicznym stosowanie drugiego wariantu rozwiązania tego problemu - z uwagą na znaczną wielkość księgozbiorów większości placówek bibliecznych.

otrzymują
Wojewódzkie biblioteki
publiczne

DIREKTOR DEPARTAMENTU
Marek Miłosek

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

Zarząd Okręgu w Opolu

NAGRODA IM. HALINY GĄSZCZYŃSKIEJ

Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Opolu ustanowił Nagrodę im. Haliny Gąszczyńskiej za Jej imienną zgodą. Nagroda - Stypendium przyznawana raz do roku będzie obejmowała całe środowisko bibliotekarskie naszego województwa.

Przedstawiamy Państwu pismo Zarządu Okręgu SBP w Opolu w sprawie powołania Nagrody im. Haliny Gąszczyńskiej, krótki biogram Haliny Gąszczyńskiej oraz regulamin Nagrody.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
Zarząd Okręgu w Opolu
45-081 OPOLE
Sekretariat ul. Piastowska 18
tel. 54-02-23 wew. 35
Przewodnicząca
st.kustosż Janina Kościów
45-062 Opole, ul. Kościuszki 21/7
tel. 54-44-26
L.Dz. 16/94

Szanowni Państwo!

Kryzys materialny jaki dotknął całą sferę naszej kultury bardzo dotkliwie odczuwany jest w bibliotekach. Brak pieniędzy na utrzymanie placówek bibliotecznych, na ich nowoczesne wyposażenie i zakup nowości wydawniczych powoduje zamykanie bibliotek, a w ślad za tym redukcje kadrowe i odpływ zdolnych i cenionych bibliotekarzy. Aby temu zapobiec Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w Opolu podjęło starania na rzecz młodych, wybijających się bibliotekarzy ustanawiając m.in. doroczną nagrodę przeznaczoną na podnoszenie kwalifikacji przez praktykę i zdobywanie doświadczeń w nowoczesnych bibliotekach krajowych i zagranicznych. Jednakże Stowarzyszenie jako organizacja społeczna nie posiada wystarczających środków na ten cel, dlatego też zwracamy się z apelem i gorącą prośbą do ludzi rozumiejących trudne problemy kultury polskiej, do ludzi sukcesu wrażliwych na potrzeby nie koniecznie związane z ich zawodowymi zainteresowaniami bądź powinnościami, by przyszli z pomocą naszej wspólnej sprawie wiedząc, że biblioteki służą nauce, postępowi i człowiekowi.

Mając to wszystko na uwadze prosimy o ufundowanie nagrody bądź kwoty stanowiącej udział w dorocznej Nagrodzie im. Haliny Gąszczyńskiej dla dwóch wybitnych bibliotekarzy z województwa opolskiego, przeznaczonej na pobyt we wskazanych przez SBP bibliotekach w kraju i za granicą. Wysokość nagrody przeznaczonej na miesięczną praktykę w nowoczesnie zorganizowanych bibliotekach będzie skalkulowana według kosztów pobytu i utrzymania oraz środków lokomocji.

Przedkładając Państwu powyższą prośbę liczymy na pomoc w tej dobrej sprawie. Ze swej strony Stowarzyszenie deklaruje promocję Fundatorów za ich zgodą w specjalistycznych wydawnictwa SBP oraz w środkach masowego przekazu, jak również w wewnętrznym obiegu bibliotecznym na terenie województwa opolskiego. Kwoty przeznaczone na nagrodę prosimy kierować na konto: PKO II Oddz. Miejski w Opolu 53527-9843-132 ZO SBP, a korespondencję na Wojewódzką Bibliotekę Publiczną, ul. Piastowska 18 45-081 Opole z dopiskiem "Nagroda im. Haliny Gąszczyńskiej".

Za każdą, nawet najmniejszą kwotę będziemy bardzo wdzięczni.

Z wyrazami szacunku

Przewodnicząca ZO SBP
st.kustosż Janina Kościów

Członkowie grupy inicjatywnej:

- Stanisława Giecwicz-Pilarska
członek SBP
- Wanda Matwiejczuk
dyrektor Biblioteki Głównej WSP
członek SBP

HALINA GĄSZCZYŃSKA

Halina Gąszczyńska jest nestorem bibliotekarzy opolskich i niekwestionowanym autorytetem zawodowym całego środowiska bibliotekarskiego. Swoją postawą moralną, społeczną i zawodową zyskała powszechny szacunek i uznanie.

1 listopada 1993 r. ukończyła 90 lat i na zgotowanym Jej przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną Jubileuszu wygłosiła przemówienie godne zapisu, przemyślenia i realizacji przez przyszłe pokolenia młodych bibliotekarzy. Słowa płynące z głębi serca i umysłu zadziwiały swym pięknem, precyzją, cytataми z dzieł wybitnych pisarzy i poetów podkreślającymi Jej życiowe credo, którym była praca. Wyszła z pokolenia "Siłaczek" w końcowej fazie idei pracy organicznej i pozostała jej wierna przez całe swoje zawodowe życie.

Z wykształcenia magister filologii polskiej, pracowała po wojnie w Gimnazjum Ogólnokształcącym im. Jana Sobieskiego w Nysie lansując wysoki poziom nauczania i nieugięte przekonania. Wyszło spod Jej ręki wielu wybitnych uczniów. Uczyla nie tylko języka polskiego i literatury. Uczyla myśleć, rozumieć literaturę szeroko, nie tylko w lekturowym kanonie i zmuszała do refleksji na pytaniem: kim powinien być człowiek?

W 1951 roku przenosi się wraz z mężem - filologiem klasycznym, do Opola i tu obejmuje stanowisko wicedyrektora organizującej się Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, którą to funkcję pełni do emerytury, a do dziś pracuje społecznie. Ma zasługi w organizacji samej Biblioteki Wojewódzkiej, w przygotowaniu kadry, w organizacji sieci miejskiej i wojewódzkiej. Wielu najlepszych bibliotekarzy Opola uważa się za Jej uczniów. Przez 40 lat pełniła funkcję Przewodniczącej Zarządu Koła Miejskiego SBP i dalej po rezygnacji z tego stanowiska ze względu na wiek prowadzi aktywnie Sekcję Emerytów przy Zarządzie Okręgu SBP.

Bezpartyjna, głosiła zawsze odważnie swoje poglądy. Skupiała w swym otoczeniu ludzi wybitnych. Jej dom w latach sześćdziesiątych był salonem literackim, gdzie uczonym dyskusjom przysłuchiwali się

zapraszani młodzi bibliotekarze.

W pierwszych latach działalności Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej organizowała imprezy kulturalne na wysokim poziomie, które swoją rangą dodawały splendoru miastu. Objazdowe wystawy według Jej scenariuszy - poświęcone klasykom literatury polskiej (m.in. Sienkiewiczowi) - godne były poziomowi Biblioteki Narodowej. Nie sposób wymienić wszystkich Jej zasług i Ona sama tego sobie nie życzy. Chciała być zawsze w cieniu. Pracowała nie dla swojej sławy, ale dla dobra ludzi, książki i wyższych humanistycznych celów. Udowodniła, że można przewyciężyć czas żyjąc twórczo i ciekawie bez względu na wiek.

Zarząd Okręgu SBP w Opolu postanowił powołać nagrodę - stypendium Jej imienia, gdyż tylko w ten sposób można spłacić dług wdzięczności za pracę na rzecz miasta, zawodu, rozwoju czytelnictwa. A zawód bibliotekarza uważała za nobilitujący i ważny społecznie; Opole - za swoje miejsce na ziemi, mimo iż urodziła się w Warszawie. Na swym koncie posiada liczne publikacje w prasie krajowej i regionalnej oraz prace redakcyjne związane zawsze z książką, literaturą i czytelnictwem.

Regulamin
Nagrody im. Haliny Gąszczyńskiej

1. Nagroda będzie przyznawana raz w roku, po zebraniu odpowiednich funduszy, dla dwóch osób na miesięczny pobyt w wytypowanych przez Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich bibliotekach zagranicznych lub nowoczesnych bibliotekach krajowych.
2. Kandydatów do Nagrody zgłaszają dyrekcje i kierownictwo bibliotek publicznych i naukowych miasta Opola i województwa opolskiego.
3. Do Nagrody typuje się wyróżniających się bibliotekarzy w wieku do 40 lat ze stażem pracy w bibliotece co najmniej 5-letnim.
4. Kandydaci składają udokumentowaną informację o wydanych publikacjach i osiągnięciach w pracy zawodowej oraz dziedzinie bibliotekarstwa szczególnie ich interesującej.
5. Nagrodzeni przed wyjazdem stażowym zobowiązani są przedstawić program pobytu odzwierciedlający ich zainteresowania zawodowe i poszukiwania w tej dziedzinie.
6. Po powrocie ze stażu nagrodzeni zobowiązani są do przedstawienia sprawozdania z pobytu i propozycji wdrożenia niektórych rozwiązań we własnych bibliotekach.
7. Kandydaci składają pisemne oświadczenie deklarujące pozostanie w zawodzie bibliotekarza przez co najmniej 5 lat.

